

Адыгэ макъ

№ 247 (19761)

2010-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

ТЫГЪЭГЪАЗЭМ и 24-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Парламентым ия 54-рэ зэхэсыгъу

ЕджэгъуитIумкIи аштагъэх

ИлъэсыкIэр къызыщыблэгъагъэм, нэмыкIэу къэпIон хъумэ, тыгъэгъазэм и 22-м, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иIэгъэ я 54-рэ зэхэсыгъор мы илъэсымкIэ аужырэу щытыгъ. БлэкIыгъэ зэхэсыгъомрэ джырэмрэ азыфагу пIалъэу кыфагъэр зэрэмэкIагъэм елгыгъагъэщтын, зыхэплъэгъэхэу агъэнэфагъэхэр бэ хъуштыгъэхэп. ЯтегушыIэни охътабэ рагъэхыгъэп, комитетхэм къагъэхъазырыгъэ проектхэм ыкIи еджэгъуитIум атегъэпсыкIыгъэу янахыбэр аштагъ.

Иофыгъохэм яхэплъэн фемыжъэхэзэ, Парламентым и Тхьаматэу Анатолий Ивановым Адыгегим итын лъапIэхэу афагъэшошагъэхэр нэбгырэ заулэм аритыжыгъ. «Адыгегим и Шытхъу-зехъ» зыфиIорэ медалыр Адыгэ Республикэм илIыкIоу УФ-м ФедерациемкIэ и Совет хэт Вячеслав Шверикас, Парламентым ибгъэхэлъхъэ тамыгъэу «Закон. ИшъэрылI. Цыфыгъ» зыфиIорэр финансхэмкIэ министрэу Долэ Долэтбыйрэ псэолъэшIэ-нымкIэ, транспортмкIэ, гъогу ыкIи коммунальнэ хъызэтитымкIэ министрэм игуадзэу Николай Янушкевичрэ аритыжыгъ.

Апэрэ Иофыгъоу щытыгъ Къэралыгъо Советым — Хасэм и депутатэу В. В. Мельниковым депутат пшъэрылIхэр нахъ пасэу Iыхыжыгъээнхэм ехыблэгъэ унашъом ипроект. Ащ ехыблэгъэу къэгущыIэгъэ депутатэу, Къэралыгъо Советым — Хасэм статусымкIэ, регламентымкIэ ыкIи депутат этикэмкIэ комисиеу шызэхэшагъэм итхьаматэу Александр Лузиным къызэриуагъэмкIэ, судым унашъоу ышIыгъэм кIуачIэ иIэ зэрэхъугъэм кыхэкIэу В. В. Мельниковым нахъ пасэу депутат пшъэрылIхэр Iыхыжыгъээнхэ фаеу хъугъэ. Ащ ехыблэгъэ унашъом депутат пстэуми дырагъэштагъ. Ащ къыкIэлъыкIоу тегущыIагъэх ыкIи хэбзыхъухъанымкIэ, законностымкIэ ыкIи чIыпIэ зыгъэIорышIэжыным иIофыгъохэмкIэ комитетым къазэрэхильхъагъэм тегъэпсыкIыгъэу ТэхутэмькIэ районым исуд участкэу N 3-мкIэ зэгъэшIужэ судьяу агъэнэфагъ К. К. Суслыовыр.

Мы мафэм депутатхэр апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэгъухэм ате-лгытагъэхэу законопроект пIшIыкIуэ хэплъагъэх. ХэбзыхъухъанымкIэ, законностымкIэ ыкIи

чIыпIэ зыгъэIорышIэжыным иIофыгъохэмкIэ комитетым итхьаматэу Галина Орловар унашъом ипроект къытегушыIэгъэ тельхъапIэу кыхыгъгъэр парламент хэдзынхэр къызыщыблэгъагъэхэм дэжэ Парламентым статусымкIэ, регламентымкIэ ыкIи депутат этикэмкIэ комисиеу шызэхэшагъэм иIофшIэн хэпшIыкIэу къызэрэхъауагъэр ары. Ащ кыхыкIэу комисием итхьаматэ лэжапкIэ иIэу Парламентым Иоф шызышIэхэрэм ахэгъэхъэгъэн фаеу хъугъэ.

А еплъыкIэм дырагъэштагъэп депутатхэу Бэгъушъэ Адам, Олег Алексеевым, Виктор Захаровым, Евгений Саловым. Комитетым итхьаматэ тельхъапIэу кыхыгъгъэм шыпкъагъэ хэмылъэу алытагъ, парламент хэдзынхэм комисиер ахэлъжъэнэу законным зэрымьгъэнафэрэр, депутатхэр агъэплъэхъунхэм зэрэпыхъагъэхэр къауагъ. Депутатэу УдыкIэко Юрэ проектыр игъоу ылъэгъугъ. Сыдэу щытми, голосованием зыфежъэхэм депутатхэр пстэуми анахыбэу зытхэт фракцием ишIоигъоныгъэ пхырагъэкIыгъ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Мэфэки зэхэсыгъо хъугъэ

КIэлэгъаджэм и Илъэсэу икIырэм къыхиубытэу Адыгэ Республикэм зэнэкъокъу зэфэшъхъафхэр щызэхашагъэх. Тыгуасэ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм изэхэсыпIэ зал ахэм икIэлэххэр щызэфэхысыжыгъэх. Ифитхъабзэр АР-м гэсэнныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ иколлегии изэхэсыгъо щыщэу кIуагъэ.

Мэфэки хъугъэ Иофтхъабзэр къызэIуихыгъэ, АР-м гэсэнныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу БеданыкIэ Рэмзан КIэлэгъаджэм и Илъэс икIэлэххэм къаегущыIагъ. ЕтIанэ республикэ зэнэкъокъухэм ащытекIуагъэхэм щытхъу тхылхэр, шIу-хъафтынхэр ыкIи къэгъэгъэ даххэр аратыгъэх.

ИофшIэнкIэ къахэщыгъэ КIэлэгъаджэхэу, еджапIэхэм япащэхэу, IэнэтIэ тедзэ къэзэ-тырэ учреждениехэм иIофшIэхэу нэбгырэ 27-рэ къыхагъэщыгъ. Ахэм ащыщых Мыекъопэ гурыт еджапIэу N 18-м иди-ректорэу Дэфтэр Александр, Мыекъопэ гурыт еджапIэу N 10-м биологиемкIэ икIэлэгъаджэу Къадыр Фатимэ,

АдыгэкъалэкIэ гурыт еджапIэу N 3-м ипащэу НапцIэкIэ Адам, мы къалэм игурыт еджапIэу N 1-м инджылызыбзэмкIэ икIэлэгъаджэу ШъхъашэкIэ Марыет, станицэу Джаджэ дэт гурыт еджапIэу N 1-м хысапымкIэ шезыгъаджэхэу Людмила Артеменкэр ыкIи нэмыкIхэр.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ипрофильнэ комитет ипащэу УдыкIэко Юрэ гушыIэр зыратым, игуапэу КIэлэгъаджэм и Илъэс икIэлэххэм язэфэхысыжы-н зэрэхэлажъэрэр къыуагъ. Парламентым ыцIэкIэ къызэIу-кIагъэхэм къафэгущыIагъ, илъэ-сэу кыххэрэм гэсэнныгъэм иIо-фшIэхэм псауныгъэ пытэ яIэ-нэу, насыпышIонхэу къафэлъэ-Iуагъ.

Сомэ миллион 81-у муниципальнэ образованиехэм къафатIушIыгъэм инахыбэ гэсэнныгъэм иучреждениехэм афагъэ-кIонэу депутатхэм унашъо зэра-шIыгъэр къыуагъ. Къэралыгъо Хасэм ищытхъу тхылхэр къы-зыфагъэшъошагъэхэм ащ къа-ритыжыгъ. Ахэм ащыщ АР-м гэсэнныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэу БеданыкIэ Рэмзан.

Ащ къыкIэлъыкIуагъ КIэлэгъаджэхэм яхыблэгъэ анахъ тхыгъэ дэгъур къызыщыхахы-гъэ зэнэкъокъум щытекIуагъэхэм яфэгущыIон. Ахэр нэбгыри 8 мэхъух. Апэрэ чIыпIэр гэзетэу «Адыгэ макъэм» иIофшIэу Сихъу Гошнагъо фагъэшъошагъ. АтекIуагъэхэм ахэтых радиом иIофшIэу Олег Селедцовыр, Адыгэ телевидением шылэжъэрэ Елена Малковар, къэлэ теле-видением иIофшIэ купэу Свет-лана Абакумовар зипащэр, гэ-зетэу «Майкопские новости» зыфиIорэм иIофшIэу Вера Кор-ниенкэр, нэмыкIхэр.

(Тикорр.).

Телевидением ипащэу агъэнэфагъ

Аужырэ илъэситIум Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Иоф шышIэгъэ ЖакIэмькIэ Вячеслав ежэ илъэлукIэ а IэнатIэр къыгъэтIылыжыгъ. Джы ар Адыгэ къэралыгъо телерадиокомпани-ем итхьаматэу тыгъэгъазэм и 22-м агъэнэфагъ.

Илъэс пчъагъэ хъугъэ журналист сэнэхъатым

фэшъыпкъэу ЖакIэмькIэ Вячеслав Иоф зы-шIэрэр. ЫпэкIи телевидением ипащэу ар шы-тыгъ, АР-м и Президент ипресс-секретарыгъ, исэнэхъат епхыгъэу нэмыкI ИофшIэнхэри ыгъэ-цIагъэх. Вячеслав зыфагъэзэгъэ Иофыр чанэу зэригъэцIащтым тидыхъэ тель. Игухэлхэр къы-дэхъунхэр, телерадиокомпаниеу зипащэр Уры-сыем анахъ дэгъоу итхэм ащыщ хъунэу ты-фэлъао.

Мамырэу тыщыжъугъаI

Лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ АР-м и Комитет общественнэ организациехэм япащэхэр, терроризмэмрэ экстремизмэмрэ апэуцужыгъэным дэлэжъэрэ Экспертиз Советым хэтхэр бэмышIэу ыугъонигагъэх. Темэ шъхьалэу зэхэсыгъом къыщалэтыгъэр Москва шыхъугъэ зэпуцужыныу ныбжыкIэхэр зыхэлэжъагъэхэр умы-сыгъэныр ыкIи ащ фэдэхэр хэгъэгум имыхъухъабынхэм фэшI шIэгъэн фаехэр ары. Лъэпкъхэр зэпэзыгъэуцу зышIоигъо кIуачIэхэм зашъыдзы-егъэныр, шIагъэ цIыфхэм къызхагъэфэныр, мамырныгъэр къэухъумэ-гъэныр къызщыралотыкIырэ Джэпсалъэр зэхэсыгъом шаштагъ ыкIи ар Интернет сайтхэм ыкIи гэзетхэм арагъэхъагъ, телевидениемкIэ къатыгъ. Тэри тинепэрэ номер ар къыщыхэтэу.

Республикэ гэзетхэу «Адыгэ макъэмрэ» «Советская Адыгея» зыфиIорэмрэ терроризмэмрэ экстремизмэмрэ тишъолъыр зыщамыу-шъомбгъуным афэгъэхыгъэ статьяхэу илъэсым къыкIонI янэжIубгъохэм къащыхаутыгъэхэмкIэ япащэхэм зэфэхысыжыхэр къашIыгъэх.

(Тикорр.).

Республикэ общественнэ организациехэм япащэхэм Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм афакIоу къашIыгъэ Джэпсалъэр

ЦIыф лъэпкъыбэ зыщызэдэ-псэурэ Урысые къэралыгъом лъэпкъ зэмызэгъыныгъэхэр къы-зылхъанхэ зылъэкIышIт хъугъэ-шIагъэхэр къызэрэхъугъэхэм непэ тыришыхъат. Радикальнэ еплъыкIэ зиIэ ныбжыкIэхэм апкъ къыкIыгъэ бырскъыбэ Москва иурамхэм къа-техъухъагъэх, ахэм шъхъыхыгъэу хэбзэухъумэкIо органхэм шапэу-цужыгъэх. Зышъхъэ къэзылэтыгъэ экстремист кIуачIэхэм граждан об-ществэри, хэти къырадзэхэрэп!

Хъугъэ-шIагъэу къэхъухэрэм зи ятымьпсэу, тIэ зтэдзагъэу тыщы-сы хъушIтэп. Ащ фэдэ гомылу зе-кIуакIэхэр тьумысыныхэр, акъылы-гъэм рыгъозэрэ пстэуми Иофхэр къызэтыраIажэнэу зафэдгъэзэныр типшъэрылIэу тэлъытэ. Ащ лъэп-къыбэ зыщыпсэурэ Урысыем кIэлэх дэйхэр къыфыхын ылъэкIышIт. Лъэпкъхэр зэщыхъогъэнхэм, дин зэ-фэшъхъафхэр зылэжыкIхэрэр зэ-фэгъэблыгъэным тапэуцужы!

Терроризмэмрэ экстремизмэм-рэ ябэныжыгъэныр къэралыгъо хабзэми, обществэми япшъэрылI шъхьалэхэм зэу ащыщ. Адыгегим лъэпкъыбэ зэрэщыпсэурэр, дин зэ-фэшъхъафхэр зэрэшалэжыкIхэрэр

къыдэлъытагъэмэ, лъытэныгъэ зэфашIыжъэу цIыфхэр плугъэнхэм мэхъанэшхо иI. Неонацистскэ кIуачIэхэу зышъхъэ Урысыем къы-щызылэтыгъэхэм яполитикэ гухэлъ-хэмкIэ ныбжыкIэхэр къызэрэзы-фагъэфедэхэрэм, Iорыдэгъазэхэу ахэм зыфаер зэрарагъашIэрэм ана-хъэу тагъэгумэкIы.

Гъэсэнныгъэм фэгъэзэгъэ учре-ждениехэм япащэхэм, ныбжыкIэ организациехэм ахэтхэм, патрио-тическэ клубхэм япащэхэм непэ анахъэу загъэчанын, джыри гу-рыт еджапIэм чIэсхэзэ зэфагъэ-кIуатэу, шIагъэ зэфыряIэу Iэта-хъохэр плугъэнхэм анаIэ тырагъэ-тын фае.

Зыгу шIу илъ пстэуми, Урысы-ем къырыкIощтым ыгъэгумэкIырэ пстэуми тяджэ лъэпкъыбэ зыхъ-хэрэ тиобштыгъэ лъэпкъ, дин джэ-гъогъуныгъэр щыкIэзгъэблэнэу фежъэрэ пстэуми теубытагъэ хэ-лъэу апэуцужыныхэу! Зэдыти-унэм — Адыгэ Республикэм ма-мырныгъэмрэ рэхъатныгъэмрэ къыщыухъумэгъэнхэм пае тфэлъэ-кIыштыр зэкIэ тшIэн фае.

Национализмэмрэ экстремиз-мэмрэ Адыгегим чIыпIэ щыряIэп!

Н. Ш. ЦуукI — Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Мамырныгъэм и Лигэ» ипрезидент;

А. А. Спиров — урымхэм я Адыгэ общественнэ организациеу «Арго» итхьамат;

Ф. П. БжыашIо — общественнэ организациеу «Адыгэ Республикэм ибзылIыфгъэхэм я Союз» итхьаматэ игуадз;

П. С. Кукулян — общественнэ организациеу «Адыгегим ис ермэл-хэм я Союз» и Адыгэ республикэ къутамэ итхьамат;

Т. И. Дэрбэ — «Урысыем ижурналистхэм я Союз» и Адыгэ респу-бликэ организациеу итхьамат;

А. Ш. Ильясов — Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Къэндзэлхэм якультура-просветительскэ обществу «ДушIыкI» итхьамат;

Г. Н. О. Ризаев — Урысые азербайджан конгрессым и Адыгэ регион къутамэ итхьамат;

Г. В. Барташук — Адыгэ РеспубликэмкIэ заом, ИофшIэным, Улэшыгъэ КIуачIэхэм ыкIи хэбзэухъумэкIо органхэм яветеранхэм (пенсционерхэм) яобщественнэ организациеу итхьамат;

Т. К. Барц — Урысыем и ДОСААФ Адыгэ РеспубликэмкIэ ирегион къутамэ итхьамат;

А. Ю. Хъэпай — Адыгэ Республикэм иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхьамат;

В. М. Евдачков — сэкъатныгъэ зиIэхэм я Урысые общественнэ ор-ганизациеу «Чернобылец» зыфиIорэм и Адыгэ республикэ къутамэ итхьамат.

Адыгеир хэдзынхэм афэхъазыр

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэм яхэдзынхэм язэхъэщэнкIэ хэдзкIо комиссиехэм IэпыIэгъу афэхъугъэным епхыгъэ Iофтхъабзэхэр АР-м и министрэхэм я Кабинет ыгъэнэфагъэх, ащкIэ унэшъо гъэнэфагы ышIыгъ. Ащ фэгъэхъыгъэу республикэм шы- зэхъащтхэм, анахъу анаIэ зы- тырагъэтышт лъэныкъохэм за- шытегушыIэгъэхэ зэхъыгъоу тыгъуасэ Мыекъуапэ шыкIуа- гъэр АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат зэришагъ.

— Адыгеим социальнэ-эконо- микэ хэхъоныгъэхэр ышIынхэм пае профессионализмгъэшхо зыхэлъ Парламент хэтыдзын фæе, — кыIуагъ АР-м и Правитель- ствэ ипашэ. — Кыхъашт илъэсым игъэтхпэ мазэ тиреспубликэ шыкIошт хэдзынхэр, шапхъэ зэ- рэхъугъэу рэхъатэу, бырсыр кыхъамыкIэу зэхэтхъэнхэ зэрэт- лъэкIышттым сиыхъэ телъ. АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие сыдигъуи ипшъэрылхэр дэгъоу зэригъэцакIэхэрэм, политическэ партиехэм ыкIи объединениехэм зэхъыныгъэ пыгъэ зэрадыриIэм ащ фэдэ зэфэхъысыжъ тегъэшIы. Хэ- дзынхэм ялъхъан правухъумэкIо органхэм, хэдзкIо комиссиехэм, муниципальнэ образованиехэм яIофшIэн нахъ агъэлъэшын фæе, пшъэдэкIыжъышхо зэрахъышты- ри зышагъэгъупшэ хуыштэп. ЗэкIэми анахъ шъхъалэр хэдза- кIохэм яфитыныгъэхэр ухъумэ- гъэнхэр, хэдзынхэр зышчыкIошт чIыпIэхэр шапхъэхэм адиштэу зэ- тегъэпсыхъэгъэнхэр ары.

АР-м хэдзын кампаниер зэрэ- шырагъэжъагъэм фэшI къэзэ- рэугъоигъэхэм къафэгъушIуагъ УФ-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ ко- миссие хэтэу Сиябхаш Шапи- выр. Iофтхъабзэр законом д- штгъэр республикэм зэрэшырекIо- кIышттым ицыхъэ зэрэтелъыри кыхыгъэунэфыкIыгъ. Темыр Кавказым хэхъэрэ субъектхэм ащышхэм ыпэкIэ ащыкIогъэ хэдзынхэм гумэкIыгъуабэ кызы- рахэкIыгъэр, законодательствэр пчъагъэрэ аукуоу зэрагъэунэ- фыгъэр АР-м хэдзынхэмкIэ и

Гупчэ комиссие хэтхэм къыда- лгытэнышъ, зыфэгъэзэгъэхэ кампаниер тэрэзэу зэхъашт зэ- рэфаем анаIэ тырагъэгъэдзэгъ. Хэдзынхэм ахэлъжъэшт пстэуи яфитыныгъэхэр амыукъоныр, хэдзынхэм апэлухъашт ахъшэу къатIупшырэр зэрагъэзекIорэм гъунэ лъафыныр пшъэрылх шъхъалэу кыгъэнэфагъэх.

Адыгеим хэдзынхэр сыдигъуи рэхъатэу, лъэпкъ зэфэшъхъафхэм азыфагу зэгъурылоныгъэ илъэу зэ- рэщызэхъащэр кыхыгъэщыгъ федеральнэ инспектор шъхъалэу ЛыIужъу Адам. НыбжыкIэхэм азыфагу зэмызэгъыныгъэу кы- тэджагъэм кыхъэкIыкIэ бэмы- шIэу Москва шыкIогъэ бырсыр- хэм акIыб кIочIэ гъэнэфагъэхэр зэрэдэтхэр, ахэм агъуцужыгъэн зэрэфаер ыкIи хэдзынхэм ялъэ- хъан ащ фэдэ кIуачIэхэм уналэ атебгъэтын зэрэфаер ащ кы- Iуагъ. Илъэс 15-кIэ узэкIэIэбэ- жымэ хэдзынхэр тикъэралыгъо зэрэщыкIоштыгъэхэмрэ джырэ лъэхъанрэ лъэшэу зэтэкIых, ащ дакIоу шыIэныгъэри зэблэхъугъэ зэрэхъугъэр, а зэкIэри кыдэп- лытгъэн зэрэфаер ЛыIужъу Адам кыхыгъэщыгъэх. Муниципаль- нэ образованиехэм япашэхэм, правухъумэкIо органхэм, нэ- мыкI структурэу хэдзынхэм афэгъэзэгъэштхэм зэкIэми яIо зэхэлъэу Iоф зэдашIэным ишIо- гъэшхо къэкIоштэу ылытагъ.

АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие итхъаматэу Хъут Юрэ кызырриIуагъэмкIэ, хэдзынхэм ахэлъжъэн гухэлъ зилэ цыфхэр кызыэкIолэнхэ алъэкIышт уча- сткэ 263-рэ гъэтхъапэм кызы- Iуахышт, ахэр зэкIэ шапхъэ- хэм адиштэу зэтырагъэпсыхъа- штых. ПэшIорыгъэшъэу зэра- гъэнэфагъэмкIэ, АР-м и Пар- ламент и депутат хъу зышIо- Iгъо кандидат 500 фэдизмэ зы- кыагъэлъэгъошт.

2011-рэ илъэсым республикэм шыкIошт хэдзынхэм мэхъанэшхо зэриIэр кыхыагъэщызэ, АР-м и Прокуратурэ, МВД-м ялIыкIохэу зэхъыгъо хэлъжъагъэхэм яIофшIэн зэрагъэлъэщыт, пшъэрылхэу зыфагъэуцужыхэрэм, профилактическэ Iофтхъа- бзэу зэхъащтхэм кIэкIэу къа- тегушыIагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

МэфэкIымкIэ афэгъушIуагъэх

Тыгъэгъазэм и 22-м энергетикым и Мафэ Урысы- ем шыагъэунэфыкIыгъ. Ащ фэгъэхъыгъэ зэлукIэ концерт къэгъэлъэгъуапIэу «Налмэсым» шыкIуагъ.

Энергетикхэм япрофесси- ональнэ мэфэкI пае зышафэгъу- шIогъэхэ зэхъахэм хэлъжъагъэх ОАО-у «Кубаньэнергэм» игене- ральнэ директорэу Георгий Сул- тановыр, АР-м экономикэ хэхъо- ныгъэхэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэу Лыхъэс Мыхъамо-

дэ, Адыгэ ыкIи Краснодар элек- трическэ сетхэм ядиректорэу Нэтхъо Инвер, предприятием илъэсыбэрэ шытэжъыгъэ ветеран- хэр ыкIи иIофышIэхэр.

МэфэкI зэлукIэр кызыIуи- хыгъ ОАО-у «Кубаньэнергэм» игенеральнэ директорэу Г. Сул-

тановым. Ащ кызырриIуагъэм- кIэ, Адыгэ электрическэ сетхэр анахъ зыпкъ итэу хэхъоныгъэ зышIырэ филиалхэу «Кубань- энергэм» иIэхэм ащыш. А шыт- хъур кызылжъыгъэр предпри- ятием иIофышIэ Iэпэласэхэр ары.

МэфэкIым кырагъэблэгъа- гъэхэм «Кубаньэнергэм» ипашэ кызафэгъушIом ыуж Адыгэ электрическэ сетхэм ащылэ- жьэрэ IофышIэ пэрытхэм УФ-м энергетикэмкIэ и Министерствэ къафигъэшъошэгъэ шытхъу тхылхэмрэ рэзэныгъэ тхылх- хэмрэ аритыгъэх. Джащ фэдэу АР-м экономикэ хэхъоныгъэ- хэмкIэ иминистрэу Лыхъэс Мыхъамодэ, Адыгэ электрическэ сетхэм ядиректорэу Нэтхъо Ин- вер энергетикэм зышIэныгъэ езыпхыгъэхэм гуфэбэныгъэ хэлъэу афэгъушIуагъэх. Зипэшхэ министерствэмрэ предприятием- рэ ящытхъу тхылхэр зытефэхэ- рэм аратыжъыгъ. МэфэкIыр кон- церттым лыигъэклотагъ.

ЕЛБЭШЭ Руслан. Сурэтыр Iэпхыгъэ Аслъан ты- рихыгъ.

РЕСПУБЛИКЭ ЗЭНЭКЪОКЪУ

Илъэсым ибиблиотекаръ анахъ дэгъу

Тыгъэгъазэм и 23-м Лъэпкъ библиотекем джар зыцIэ мэфэкI Iофтхъабзэ шылагъ. Ащ районхэм ащыкIогъэ зэнэ- къокъум къащыхахыгъэ нэгы- рипшI хэлъжъагъ. Ахэр Ады- гэкъалэ игупчэ библиотекэ ипашэу Мамыекъо Разыет, Мыекъуапэ икIэлэцIыкIу би- блиотекэ идиректорэу Татьяна Максименкэр, Джэдэж къоджэ библиотекэмкIэ Ольга Афанасьева, Кошкъэблэ районымкIэ КIэдэкIое Сусаннэ, Красно- гвардейскэм ирайон библи- отекэмкIэ Марина Сухоруковар, Мыекъопэ районымкIэ Цветоч- нэм ибиблиотекэ ипашэу Свет- лана Иродовская, Тэхъутэ- мыкIое районымкIэ Инэм би- блиотекэм ипашэу Мыгу Мэр-

джанэ, Яблоновскэ библиоте- кэмкIэ Хъатитэ Светланэ, Теу- цожэ районымкIэ ГъобэкIое къоджэ библиотекэм ипашэу Уджыхъу Сусаннэ ыкIи Шэуджэн районымкIэ Джыракъые къоджэ библиотекэм ипашэу Мерэм Ну- риет хэлъжъагъэх.

«Илъэсым ибиблиотекаръ анахъ дэгъу» зыфиIорэ респу- бликэ зэнэкъокъум АР-м куль- турэмкIэ иминистрэу ЧэмышIо Гъазый мэфэкI псалъэ кыши- шIыгъ. ЗиIофшIэн шъыпкъагъэ физиIэ библиотекархэу залым чIэхъэми, зэнэкъокъушт нэгы- рипшIымы гъэхъагъэхэр ашIы- нэу, псауныгъэ яIэнэу къафэ- лъэлъагъ.

Ащ ыужым зэнэкъокъур лъэ- ныкIоу «Визитная карточка»

зыфиIорэмкIэ рагъэжъагъ. Ащ нэмыкI лъэныкъуиш джыри кыкIэлъыкIошт. Неущ яIоф падзэжъынышъ, лъэныкъуи- тIуIкIэ «Талант, раскройся!» ыкIи «Представление проекта программы по продвижению чтения среди населения» зы- фиIохэрэмкIэ зыкъаушыхъа- тышт.

Жюрим республикэ зэнэ- къокъумкIэ ышIыгъэ зэфэхъы- сыжъхэр кыIошт, «Илъэсым ибиблиотекаръ анахъ дэгъу» ыкIи «2010-рэ илъэсым икъо- джэ библиотекэ анахъ дэгъу» цIэ инхэр кыдэзыхыгъэхэр кыэнэфэштхы.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

«Нэфыгъозэ чэф»

Джа цIэр зилэ Iофтхъабзэ Къэралыгъо автоинспекцием икIулыкIушIэхэм джырэблагъэ зэхъащъагъ. КIэлэцIыкIу джэгупIэ гупчэу «Ананас» зыфиIорэм ар шыкIуагъ. КIэлэцIыкIуэхэм ыкIи Iэтахъохэм ягупчэу Мыекъопэ гурыт еджапIэу N 11-м хэтым ще- джэхэрэр кырагъэблэгъагъэх.

ГъогурыкIоным ипашэхэм афэгъэхъыгъэ мультфильмэхэр, аудио къэгъэлъэгъонхэр, хырыхыхъэхэр Iофтхъабзэм хэтыгъэх. ШIо зэфэшъхъафхэмкIэ кызыгъэнэфырэ пкъыгъохэр, гъогурыкIонымр щынэгъончъэным ехыIлэгъэ тхыгъэ гъэшIэгъонхэр ыкIи респу- бликэм икIэралыгъо инспектор шъхъалэу Лыхъэс Юрэ илъэсыкIэм- кIэ зэрафэгъушIорэ гушыIэхэр зытетхгъэ открыткэхэр нэпэеплэ шIухъафтынэу кызэрэугъоигъэ КIэлэцIыкIуэхэм аратыгъэх.

ЛЪАЩЭКЪО Зар. УГИБДД-м иинспектор.

КIымэфэ гъогум шъушысакъ

КIымафэм тигъогухэм атехухъэрэ хъугъэ-шIагъэхэм япчъагъэ хэшIыкIэу хэхъо. Мы лъэхъаным водителъхэм анахъ хэукъоныгъэ инэу ашIыхэрэм ащыщых псынIэу зэрэзекIохэрэр, ягъогу тет ма- шинэр къаухъан гухэлъ яIэу гъогурыкIоным ипашэхэрэр зэраукъо- хэрэр, нэмыкIэхэри. Ащ фэдэ зекIуакIэм тхъамыкIагъо кызыди- хын зэрильэкIыштыр бэхэм къагурыIорэп.

Рулым кIэрысми, лъэсрыкIоми КIымэфэ лъэхъаным гъогур зэрэцIэнлъагъор къыдалытэн фæе, шапхъэхэр зыуукъохэкIэ, ащ кIэух дэй кыкIэлъыкIон зэрильэкIыштыр зышагъэгъупшэ хуыштэп.

КIымэфэ лъэхъаным гъогум тет пстэуи сакъыныгъэ кызыха- гъэфэнэу, гъогурыкIоным ипашэхэр амыукъонхэу къаджэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо инспектор шъхъалэу Лыхъэс Юрэ. Джащыгъум шъори, гъогум кыжъудытет цыфхэми япсауныгъи, ящыIэныгъи ухъумагъэ хуышт.

АР-м и ГИБДД пропагандэмкIэ иинспекторэу, милицием икапитанэу Ю.А. МАНЖУРИНА.

ГЪЭЗЕТЕДЖЭХЭР КЪЫКIЭУПЧIЭХ

Хэта «IофшIэным и ветеран» хъун зылъэкIыштыр?

Илъэс 40-рэ Iоф зышIэгъэ, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхылъ, Iоф- шIаплэм ипашэ ирэзэныгъэ тхылхэр кызыратыгъэ цыфыр пенсием кIо зыхъукIэ «IофшIэным и вете- ран» зыфиIорэ цIэр кыфагъэшъошэн алъэкIыштыр? Сыд фэдэ тхылъа ищыкIагъэхэр а цIэр кыпфагъэ- шъошэным пае ыкIи тыда узэкIолэнэу цытыр?

Адыгэ Республикэм Iоф- шIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министе- рствэ испециалистхэм мы упчIэм джэуапэу кыраты- жыгъэм шъушытэгъэгъуазэ.

«IофшIэным и ветеран» зыфиIорэ цIэр афэгъэшъо- шэгъэным епхыгъэ законхэр, нормативнэ правовой актхэр, федеральнэ законом кып- къырыкIыхъэзэ, субъект пэпчэ ештэх. Тэ тиреспубликэ ащ фэдэ законэу шаштагъэм кы- зэрэдилыгътэрэмкIэ, мы цIэр зыфагъэшъуашхэрэр СССР-м, РСФСР-м, РФ-м иорденхэр,

имедальхэр, ищытхъуцIэхэр, IофшIэным гъэхъагъэу шишIы- гъэхэм апае ведомствэу зыха- хъэрэм ищытхъу тамыгъэ хэ- хыгъэ кызыратыгъэхэу пенси- ем кIоным пае зыныбжэ икIу- гъэхэр ары.

2008-рэ илъэсым ищылэ мазэ кышсегъэжъагъэу Ады- гэ Республикэм кIуачIэ шыриIэ хъугъэ законэу N 278-р зилэм. Ащ кызырэдильгытэрэмкIэ, бзылфыгъэу илъэс 40-рэ, хуылфыгъэу илъэс 45-рэ Iоф зышIагъэхэм, джащ фэдэу ме- далэу «Адыгеим и Шытхъу- зехъ» е Адыгэ Республикэм и

Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тамыгъэу «Закон. Пшъэрылх. Цыфыгъ» зыфи- Iохэрэр зыфагъэшъошагъэхэм (бзылфыгъэхэм — илъэс 20-м, хуылфыгъэхэм илъэс 25-м нахъ мымакIэу Iоф ашIа- гъэмэ) IофшIэным иветеран- хэм фэгъэклотэныгъэу яIэхэм афэдэхэр афашIынхэм ифиты- ныгъэ агъоты. Адыгэ Респуб- ликэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Шытхъу тхылъи, IофшIаплэм ипашэ ирэзэныгъэ тхылъи ащ фэдэ цIэ кыпфа- усыным пае кыдыхалытэ- хэрэп.

Мы ыпшъэкIэ зигугъу кы- шытшIыгъэ шытхъуцIэхэр, къэралыгъо шIухъафтынхэр кызыфагъэшъошагъэхэм ят- хылъхэр рахыIлэнхэ фæе цыфхэр социальнэу кызухъу- мэгъэнхэм икомитетхэу чIы- пIэхэм ащылэхэм.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

2010-рэ илъэсыр — кIэлэегъаджэм и Илъэс

Илъэсэу тызыхэтыр кIэлэегъаджэм и Илъэсэу Урысыем шагъэнэфэгъэми, зишIэныгъэ, зилэпIэсэныгъэ мыпшыжьыгъэу цыфхэм адэзыгошырэ, зилофшIэн шIу зылыгъуэрэ пстэуми ийлыгъэу ар алыгъэн алыкIыщт. ШIэныгъэу, плуныгъэу рагъэгъотыгъэмкIэ кIэлэегъаджэхэм зэрафэразэр кырилотыкIынэу, ядахэ ылонэу хэти мыгъэ амал иагъэу ыкIи ар бэмэ кызыфагъэфедагъэу сэгугъэ. Маушгъэ Люби кыдыгъэкIыгъэ брошюрэр Адыгеим иапэрэ кIэлэегъаджэхэм ашыщэу, къуаджэу Псэйткыу иублэпIэ еджапIэ илъэсыбэрэ шылэжьыгъэ янэу Борэн Чэбэхъан фэгъэхыгъ.

Авторым зэрилыгъэрэмкIэ, ащ ищIэныгъэ гъогу зэпыфэнымкIэ цыфыбэмэ яшIуагъэ къагъэкуагъ. Ау зэкIэмэ апэ ригъэшыхэрэр янэрэ нэмыкI кIэлэегъэджэ шIагъэхэу шIэныгъэ куу езыгъэгъотыгъэхэмрэ ары.

Къоджэ цыкIоу Псэйткыу, еджэпIэ гупсэр, кIэлэегъаджэхэр нэм кыкIуэцожых. Къуаджэм джыри еджапIэр кышыцIуа-мыхыгъэ, ликпунктхэмрэ избачиталыгъэхэмрэ кыдыгъэдэгъагъэх. Къоджэдэхэм тхакIэрэ еджапIэрэ языгъашIэщтыгъэр

Борэн Чэбэхъан ары. 1931-рэ илъэсым ехъулIэу къоджэдэхэм, зэкIэ плэми хъунэу, тхэкIэ-еджэкIэ амалхэр алэ кырагъэхьэагъ.

Псэйткыу шыпсэухэрэм яшIэныгъэ-гъэсэныгъэ зыкъегъэлэтыгъэнымкIэ Чэбэхъан ышэу Борэн Исмахилэ ишIогъэшхо кыгъэкIуагъ. МГУ-р кызыухыгъэ Исмахи-

зэпичын фаеу хъугъэ: иунагъо колхозым кыыхагъэкIыгъагъ, ежэ Ростовскэ университетым кычIагъэкIыгъагъ, еджапIэми кыIуагъэкIыгъагъ. Ау ыгу ымыгъэкIодынэу къуаджэм иефэндэу Ушый Кимэкъорэ еджапIэм идиректорэу Натхэо Шылихьэрэ ащ къеушыи-щтыгъэх. ЫкIи охтэ кылыгъэр текIыш, Чэбэхъан еджапIэм

нэ, Ацумыжэ Муслымэт, КушъутанэкIэ Сарыет ыкIи нэмыкI кIэлэегъэджэ IэпIасэхэм ягъусэу Борэн Чэбэхъан ищIэныгъэ кIэлэцыкIухэм япIунрэ ягъэсэрэ фиgъэIорышIагъ. Къуаджэм кыдэхъухыгъэ кIэлэцыкIухэм азыныкIом ехъу ащ ублэпIэ еджапIэм шыригъэджагъэх, апэрэ хьарыфхэр шаригъэтхыгъэх, шы-

джагъэхэм цыф гъэсагъэхэр къахэкIыгъэх. Ахэм ашыщых шIэныгъэхэмкIэ кандидатхэу Уджыхъу Аскэр, ДзэлI Бислан, журналистэу Тыркоо Руслъан, ублэпIэ классхэм арысхэм якIэлэегъаджэу ДзэлI Мэлайчэт, нэмыкIхэри.

УкIэлэегъаджэныр сэнэхьат псынIэмэ ашыщэп. КIэлэегъаджэм шэлэгъэшхо хэлын, сьд фэдэрэ Iофи творческэ еклIаIкIэ кыфигъотын ылыгъэ-кIэу шытын, ыгукIэ кIэлэцыкIухэм афэщэгъэн фае. Чэбэхъани ащ фэдэу шытыгъ. Ащ ригъэджагъэхэм специалист дэгъухэр, къуаджэм лытэныгъэ зыщыфашIырэ цыф хьалэлхэр къахэкIыгъэх. Ушый Сулыет, Ахэджэго Чэрим, ХьдзэлI Светэ, Шъхьэлэхьэ Заурбий, нэмыкIыбэми ягугъу дахэкIэ ашIы.

Адыгеим иапэрэ кIэлэегъэджагъэхэм ашыщэу, зыщIэ дахэкIэ Псэйткыу шыралорэ Борэн Чэбэхъан ишIушIагъэ кIодыгъэп, ригъэджагъэхэм ар ашыгъупшэрэп. Егъэджэн Iофыр ыпхьурэ ипхьоральфхэмрэ лъагъэкIуатэ.

БОРЭН Шумаф.
IофшIэным иветеран.

ИшIушIагъэ кIодыгъэп

лэ бзэ заулэ ышIэщтыгъ, а лъэхъаным народнэ гъэсэныгъэмкIэ хэку отделим ипашэу шытыгъ. Ар къадеIзэ 1937-рэ илъэсым къуаджэм кышыцIуахыгъэ ублэпIэ еджапIэм илъэсыбэрэ Чэбэхъан шыригъэджагъэх.

Ащ ышнахыкIэу Биболэти кIэлэегъаджэу шытыгъ, ау бэрэ ригъэджэхэу хъугъэп: 1941-рэ илъэсым ар Дзэ Плыжым ащагъ, етIанэ фронтым Iутэу заозэ, ыныбжэ илъэс 21-рэ нахь мыхъугъэу фэхыгъэ.

1935 — 1936-рэ илъэсхэм ыш репрессиехэм зэрахэфэгъагъэм кыыхэкIэу Чэбэхъан кыныбэ

аштэжы. Илъэс заулэ зыте-шIэкIэ Борэн Исмахили аухыижы. Ащ ыщIэ Псэйткыу дэт гурыт еджапIэу N 8-ми, Борэнхэр зыгъэсэгъэхэ урамы-ми ахы. Краснодар дэт унэу ар зыщыпсэугъэми, гуманитар ушэтынхэм апылгъ Адыгэ республикэ институтэу ар зипэ-щагъэми мемориальнэ пхъэм-бгъухэр ащыпылгъагъэх.

Шъхьэлэхьэ Чэримэрэ Бат Мэхьудэрэ илъэс зэфэшхьафхэм идиректорыгъэ Псэкупсэ гурыт еджапIэм щезыгъэджэгъэхэ ШъхьаIумьдэ Хьалимэт, Хьахьурэтэ Асыет, ПшыгунэлI Саныет, Ацумыжэ Сусан-

Iэныгъэмрэ шIэныгъэмрэ ягъогу шъуамбгъо тырищагъэх. КIэлэцыкIухэм янеушырэ мафэ зыфэдэ хъуштым ренэу Чэбэхъан ыгъэгумэкIыштыгъ.

Сэнэхьатым икыыхыни мэхъанэшхо иI, ау арэп анахь шъхьалэр. Ебгъэджагъэхэр цыф тэрэз хъугъэхэу плъэгъуныр насыпыгъэшху. Хэгъэгум ашIгъэрэ гъэсэныгъэ зилэхэри, механик IэпIасэхэри, шIэныгъэлэжэ мыпшыжьыхэри зэрищыкIагъэхэр кIэлэегъаджэм ымышIэ хъуныгъэ?! Исабайхэм афигъадэхэрэм ягъэхьагъэхэм, къадэхъугъэхэм кIэлэегъаджэр арыгъушхыгъ. Чэбэхъан ригъэ-

Культурэм зэфещэх

Бэп кызырэхэкIырэр чылэу узидэхьагъэм культурэм и Унэу дэтым ипчэхэр Iухыгъэхэу. Зыр агъэфэбэн алэкIырэп, адрэм иунашхьэ кыкIэщхы, ящэнэрэм ишъхъангъупчэхэр хэутыгъэх. Ары нахьыбэрэ узэрихьылIэрэ сурэтхэр. СигушыцIэ сепцIыжынып, культурэм лыплъэхэрэми гу лъамытагъэу шытэп, къуаджэу Аскъэлае культурэм и Унэу дэтым иIофшIэн чанэу зэрэзэхъагъэм. Илъэсым ыкIэм IофшIэпIэ пстэумэ яIофшIэн зэфэхьысыжы хабзэ. ЫпшгъэкIэ зигугъу къэсшыгъэ клубым джырэблагъэ тыщыIагъ ыкIи ащ иIофышIэхэм гушыIэгъу тафэхьугъ.

Художественнэ пашэу Уджыхъу Светланэ кызыриуагъэмкIэ, культурэм и Унэу народнэ коллективитIу иI. Зыр пшынэо купыр зыхахьэрэр, адрэр народнэ театрэр арых.

Театральнэ купым 1969-рэ илъэсым кышыгъэжыагъэу Анцокъо Нинэ ипаш. Къуаджэм дэс цыфэу, тIэкIу нахь мыхъуми артистизмагъэ зыхэлым Нинэ Iоф дишIэныр, емызэщыжэу ыгъэсэныр икIас. Ащ иIэпылэгъу Уджыхъу Дэхнагъо.

— НахьыбэрэмкIэ Мамый Ерэджыбэ ипсэсэхэр арых дгъэуцухэрэр, — кьелуатэ Анцокъо Нинэ, — адыгэ драматургхэм атхыгъэхэри загъорэ кыыхэсэхы. Теуцожь районым икъуаджэхэми, республикэм инэмыкI чыпIэхэми спектаклэхэр къащытэгъэлагъэх. Мары бэшIагъэп Мыекъуапэ дэт кIэлэегъэджэ колледжым тIэххи, показателнэу къэтшIыгъэм кызытегушыIагъэхэр, шытху тхылы, я 2-рэ степен зилэ дипломи, шIухьафтын лъапIэхэри кытатыгъэх. ИжыкIэ шэн-хабзэу тIагъэхэр кыитIотыкIыгъэх.

Пшынаохэм янароднэ ансамблэ зызыхагъэр илъэс 30 мэхьу. Ащ къэкIорэ кIэлэцыкIухэу илъэси 8 — 16 зыныбжыхэр Еутых Къадырхъан

егъасэх. ГъукIэлI Мае пшынаоу игъус. Нэбгырэ 20-м ехъоу къаIорэм пшынэм имызакоу, пхъэкIычым еонхэу зэрагъашIэ. Илъэс пчъагъэ хъугъэшт, Къадырхъан ыгу етыгъэу ныбжыкIэхэм Iоф адешIэ.

Джащ фэдэу культурэм и Унэу къэшгъокIо купы шызэхъагъ. Ар кIэлэцыкIухэм якIэсэ дэдэу къэкIох. Лъэпкъым итарихь, ишэн-хабзэхэр къашъом ыбзэ-кIэ кыралотыкIын языгъэлэкIырэр Емыж Вячеслав ары. Орэд къэлоным Цыргъой Иринэ фегъэсах.

Аскъэлэе ныбжыкIэхэр дискотекэм зэрэфэмыежхэм

рыгушхоу культурэм иIофышIэхэм кыыхагъэщыгъ. КIэлэцыкIухэм мазэм тIо адыгэ джэгу афызэхъашт, къэшъоштыр чэзыоу шытэу япшынаохэм пшынэр агъэбзэрэбзэ.

Илъэсыр екIыфэ хагъэунэфыкIырэ мэфэкIхэм афэгъэхьыгъэ Iофтхьабзэу зэхъагъэхэм художественнэ пашэу Уджыхъу Светланэ къатегушыIагъ. АпэрэмкIэ кыыхыгъэщыгъэр Хэгъэгугу зоошхор заушхыгъэр илъэс 65-рэ зэрэхъугъэр игъэкIотыгъэу зэрэхъагъэунэфыкIыгъэр ары. АщкIэ IофшIэнышхо библиотекэм иIофышIэхэу ГъукIэлI Любэрэ Нэфсэтрэ зэшIуа-

хыгъ. Къуаджэм шышхэу лы-хъужыныгъэ кызыхагъафэзэ фэхыгъэхэм, ветеранэу къэз-гъэзжыгъэхэм афэгъэхьыгъэ къэгъэлэгъон баеу къагъэхьа-зырыгъэм Мыекъуапэ кыкIыгъэхэми осэшIу кыфашыгъ, гран-при къафагъэшъошагъ. Шъолыгъхэм азыфагу шыкIогъэ фестивалэу «Возвращение к истокам — путь к возрождению» зыфилоу Мыекъуапэ шыкIуагъэм ятIонэрэ чыпIэр кышыдадыгъ.

Республикэ семинарэу «Сэтэнэе гуаш» зыфиIорэр Аскъэлае шыкIуагъ. Ащ чылэгъуитфымэ къарыкIыгъэ пшгъэшэ дахэхэр шызэ-нэкъокъугъэх. Якъуаджэ, ялIа-кIэу къатегушыIагъэх, хэбзэ-шэн-зекIуа-кIэхэм, пшгъэшэ унэм ихышъэхэм, къэшъоным, нэмыкIхэми зы-щаушэтыгъ.

2010-р кIэлэегъаджэм и Илъэсэу агъэнэфэгъэти, «Iэнэ хъурае» зэхъагъагъ. ЕджапIэм Iут кIэлэегъаджэхэр кырагъэблагъэхэи зэрагъэнэкъокъугъэх, афэгъушIуагъэх. Лъэшэу рыра-зэхэу зэхэкIыжыгъэх.

Аскъэлае имафэ чэпыногъу мазэм хагъэунэфыкIыгъ. Ар мэфэкIышхо хъугъагъэ. Мыщ культурэм иIофышIэхэм ялахышIу халхьагъ, концертэу къатыгъэхэм ямызакоу, къэгъэлэгъонхэр ашIыгъэх. Къуаджэм икIэлэ плугъэхэу цIэрыIо, гъэсагъэ хъугъэхэм афэгъэхьыгъэу къагъэхьазырыгъэр макIэп.

Суд приставхэм я Мафэ джырэблагъэ хагъэунэфыкIыгъ. Ащ фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхэхэу культурэм и Унэу шы-

кIуагъ. Районым исхэр кыра-шалIэхэи, шафэгъушIуагъэх. Нэужым джэгукIэ зэфэшхьафхэр хэтхэу зэрагъэнэкъокъугъэх, концерт къафатыгъ. А мэфэ-кIыр ащымыгъупшэштэу алозэ суд приставхэр зэхэкIыжыгъэх.

Культурэм и Унэу хэт къоджэ библиотекэр. Iофтхьабзэу клубым зэхышхэрэм зэкIэми ар ахэлажэ. Джыдэм ащ тхылы мин 15 фэдиз чIэлэ. Библиоте-кэм иIофышIэу ГъукIэлI Любэ кызыриуагъэмкIэ, кIэу кьэ-жэрэ литературэр къалэкIэмы-хъэу зы лъэхъанэ горэ кыыхэ-кIыгъ. Джы аужырэ илъэси-тIум справочнэ, кIэлэцыкIу художественнэ литературэр къафашт. Анахъэу кIэлэеджа-кIохэр кызыкIэлэгъэхэр ис-кусствэм фэгъэхьыгъэ тхылы-хэр ары. Ау ар афэмэкIэ дэд. Библиотекэм иIофышIэхэм ягукъаоу кыыхагъэщыгъэр илъэситIу хъугъэу периодиче-скэ литературэ кызырэлэкIэ-мыхьэрэр ары. Гъэзетхэр, жур-налхэр ашIогъэшIэгъонхэу цыфхэр къаIэупчIэх.

КIэлэцыкIухэм яIэпшысэ-хэу икыгъэу зэфэшхьафхэм ахашIыкIыхэрэр библиотекэм щагъоих. Ежэ ныбжыкIэ цыкIухэр ащ рэгъушхы, адрэ-хэми шысэтэхыпIэ афэхьух.

Мы зигугъу къэсшыгъэ пстэуми чанэу Iоф языгъашIэу, пэщэныгъэ адызезыхьэрэр

Тыгъужэ Азмэт. Ар джыри цы-кIуэзэ, клубым къаIоу ыублэ-гъагъ. Культурэр шIу зэрильгъу-рэр кыыхэщэу, пшынэ еоным нахь зыфищэи-щтыгъ.

— Апэу пшы-нэм сытэзгъэлэ-багъэр Еутых Къадырхъан ары, — кьелуатэ Азмэт, — ар кIэлэ-егъэджэ бэлахь. Анахъэу зыфи-щэхэрэр ижырэ адыгэ ордэхэр ары. «Жы уимы-

Iэу кIэ уилэп» алуагъ, чIэтынэрэ оредыжхэр къэтIэтыжыныхэм тыпылгъ, ахэм сядэлунри нахь кыыхэсэхы.

ЯIофшIэн зэхъанымкIэ зи пэрыоху зэрамыIэр, зэгурьIо-хэу зэрэздэлажэхэрэр Азмэт кыыхыгъэщыгъ. Сьд фэдэрэ гъогу тэхьатхэми, зыгорэ къадэмыхъуми Iэпылэгъу къа-фэху Теуцожь районым куль-турэмкIэ игъэлорышIанIэ ипа-щэу НапIэкъо Руслъан. АщкIэ ащ лъэшэу фэразэх. Уфаемэ, зэшIомыхын Iофыгъо шыIэп. Джыдэдэм культурэм и Унэу ипашэ зыуж итыр кинозалым ыкIоцI, унэм итеплэ гъэцкIэ-жыныхэр рашIылIэныр ары. АщкIэ проектнэ документациер агъэхьазырыгъах, гъэлорышIа-пIэм ипашэ кыыгъэгугъагъэхэу ежэх.

Культурэм угукIэ уфэмы-щагъэу, ащ уримыщыфэу ухэ-тын плъэкIыштэп. Илъэсыбэрэ культурэм Iоф шызышIэгъэ закI Аскъэлэе клубым Iутхэр. Гъэхьагъэу яIэри макIэп, шыт-ху тхылы зэфэшхьафхэу, дип-ломхэу зIуагъэкIагъэр бэ. ИлъэсыкIэу кыыхаштым джы-ри ахэм ахагъахьозэ Iоф ашIэ-нэу афэтэлэ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр Аскъэлае куль-турэм и Унэу дэтым Iэшъы-нэ Аслъан кышытырихы-гъэх.

Лъэшэу тищыкIэгъэ еджапI

ИскусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу еджапIэм мыгъэ отделение шхъаф кыщызыуахыгъ. Ащ илофшIэн зэрэзехищэрэм фэгъэхьыгъэ зэхыхьэм кышцалэтыгъэ лъэпкIу фыгъохэр гъэзетеджэхэм ашлогъэ-шIэгъонх, егъэджэныр зэрэлъыкIуатэрэм кыкIэлупчIэх.

КIэлэцIыкIухэр адыгэ лъэпкIу музыкальнэ Iэмэ-псымэхэм, орд кьалонх, Iорыуатэхэм, идыкIы-хэм, пэсэрэ пкыгъохэр шыгъэн-хэм, нэмыкIхэм афэгъэсэгъэнхэм отделениер дэлажэ. Ащ ипашэу Пашты Мэдинэ зэриуагъэу, адыга-бээр зымышIэрэ кIэлэцIыкIухэри аштагъэх, ар кызыдэплъытэкIэ, шIэныгъэу арагъэгъотырэм уигъэрэзэнэу щыт.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэ игуадзэу, Урысы-ем, Адыгеим, Ингушетием культу-рэмкIэ язаслуженнэ IофышIэу ШъэуапцIэкъо Аминэт изэфхьы-сыжымэ анахьэу кьахигъэщыгъэр Iофым кIэщакIо ыкIи зэхэщакIо фэхъугъэхэр гъогу тэрэз зэрэтет-хэр ары. Ансамблэу «Жъуым» ихудожественнэ пашэу, зэлашIэ-рэ сурэтшышIэу ГъукIэ Замудин АР-м культурэмкIэ и Министерствэ кьакIуи игухэлхэр кызыуа-тэхэм, дырагъэштагъ. Министрэу ЧэмышIэо Гъазый, ащ илофшIэ-гъухэр егъэджэным изэхэщэн фе-жыагъэх.

ИскусствэхэмкIэ АР-м икIэлэ-цIыкIу еджапIэу Лъэцэрэкъо Ки-мэ ыцIэ зыхьырым идиректорэу ШхъончбэшIэ Мурат зэрилъытэ-рэмкIэ, кIэлэцIыкIухэм яшIэныгъэ зэрэхагъахьорэм утегушыцIэ зы-хъукIэ, неущырэ мафэр ары ана-хьэу узэгупшысэн фаер. ШыкIэп-щынэмкIэ лъэпкIу оредышгъохэр кырагъэIонхэм зыфагъэсэ кьод-дй. Адыгэ лыхъужэху пэсэрэ

орэдхэр зыфаусыгъэхэм якъэбари кIэлэеджакIохэр шагъэгъуазэх.

ЕджапIэм аштэгъэ кIэлэеджа-кIомэ зы нэбгыри ахэмызэу зэкIэ-ри музыкант цIэрыIо, зэлашIэ-рэ къэшъуакIо е оредыIо хъуштэу, лъэпкIу Iэмэ-псымэхэр дэгъоу ашIыштэу тIорэп. Къахэпхын плъэкIыштхэр ахэтых — ар анахь гушIуагъоу щыт. Непэрэ кIэлэцIы-кIухэм юристхэр, медицинэм ило-фышIэхэр къахэкIынкIи пшIэхэ-штэп — ари щыIэныгъэм щыц.

АР-м культурэмкIэ и Министер-ствэ иотдел ипашэу Шэуджэн Бэлэ зэхыхьэм хэлэжыагъ. КIэлэцIыкIу-хэр тарихьым, лъэпкIу шэн-хэбзэ дахэмэ афагъасэхэш, рагъэжыгъэ Iофым зиушгъомбгъуштэу, респуб-

ликэм ищыкIэгъэ кадрэхэр агъэ-сэнхэ алъэкIыштэу елытэ.

КIэлэегъаджэху Пашты Мэди-нэ, ГъукIэ Замудинэ, Хьакъунэ Эльзэ, Чэсэбий Тэмарэ, Татьяна Суховар, нэмыкIхэри кIэлэцIы-кIумэ ягъусэху ежхэри еджэху плъытэ хъушт Iофыр рагъэжыгъа-кIэш. ГъукIэ Мэзагъо плуаблэхэр зэрэпшIыштхэм фегъасэх, Болэкъо Аслъан къашхьохэмкIэ япаш.

Анахь дэгъоу еджэрэр къахэгъэ-щыгъуаеу кIэлэегъаджэмэ алъы-тэ. Гъубжэкъо Марыет, ХьакIэмыз Аминэ, Гъэсэн Беллэ, Шъэожъ Яли, Омарэ Тамилэ, нэмыкI кIэлэ-еджакIохэм къащытхъугъэх.

НыбжыкIэмэ шушIэ Iэпылэгъу ятыгъэным дэлэжьэрэ «Гуфэсым»

ипашэху Чэтэо Ибрахим, Едыдж Мэмэт, Бажъ Кая зэхыхьэм хэлэ-жыагъэх. ШыкIэпщынэхэр кIэлэ-цIыкIумэ шIухъафтын афашыгъэх, еджакIохэм, кIэлэегъаджэхэм, ны-тыхэм гушыIэгъу афэхъугъэх. На-хьыпэкIэ Нэпсэу Нихъадрэ АР-м культурэмкIэ и Министерствэрэ шыкIэпщынэхэр, нэмыкI музы-кальнэ Iэмэ-псымэхэр еджапIэм кыратыгъагъэх, джы «Гуфэсы-ми» шIухъафтынхэр афишIыгъэх.

КIэлэеджакIохэм егъэджэныр ашлогъэшIэгъон, апэкIэ маплъэх. ЯгухэлъышIухэр къадэхъунху зэхэщакIохэми кIэлэцIыкIухэми афэтIо.

Сурэтым итхэр: **зэхыхьэм хэлэ-жыагъэхэр.**

СПОРТЫМРЭ ЗЭФЭХЬЫСЫЖЬХЭМРЭ

УзыгъэгъушIони, узэгупшысэни щыIэх

Илъэсэу икIырэр IофшIэ-гъэ дэгъухэмкIэ агъэкIотэ-жыызэ, АР-м физкульту-рэмрэ спортымрэкIэ и Ко-митет иколлегие зэхэсы-гъо илагъ. Зэхыхьэм зэфэ-хьысыжьхэр щашыгъэх, патриотическэ ыкIи интер-национальнэ плуныгъэр республикэм зэрэщызэхэ-щэгъэм тегушылагъэх.

Къэрэтэбэнэ Мыхьамод.

АР-м физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхьаматэ игуадзэу Джармэкъо Юсыф, ко-митетым илофышIэху Ирина Ман-ченкэмрэ Дмитрий Щербаневым-рэ къашыгъэ докладхэм ашыха-гъэунэфыкIыгъ республикэм спор-тымрэ физкультурэмрэкIэ гъэхъа-гъэу ышIыгъэхэр, 2010-рэ илъэ-сым спорт псэуалъэхэм ягъэпсын-кIэ Iофхэр зэрэлъыкIуатэхэрэр, Адыгеир Къыблэ шьолъырым, Те-мыр Кавказым зябгъапшэкIэ —

Зэхыхьэр Джармэкъо Юсыф зэрэцэ.

ауж кызырмынэрэр, ущытхъу-нэуи зэрэщытыр.

Москва аужырэ мазэм ныбжы-кIэмэ кышцалэтырэ бырсырхэм мэхьанэ ямыIэу щытэп. ГумэкIы-гъоу кызыдахьын алъэкIышт-хэм къапкырыкIыхэзэ, зэIукIэм яеплкъыкIэхэр кышцалэуагъэх АР-м

ныбжыкIэ IофхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Къэрэтэбэнэ Мыхьамодэ, Джармэкъо Юсыф, нэмыкI-хэми.

— Мыр сэ силъэпкыгъуш, си-чыIыIэгъуш фэсэгъэгъу плоныр тэрэзыхэп, зэфагъэ пхэлъэу узекIон фэе, — кышыIуагъ зэIукIэм Къэрэтэбэнэ Мыхьамодэ. — Мос-ква бырсырхэр кышчызыIэты-гъэхэр футболым пыщагъэмэ яза-къоп — акIыбкIэ къакъотхэр арых щынагъор кызыпкырыкIыхэрэр.

Адыгэ къралыгъо университе-тым спортымкIэ икIэлэегъаджэу илъэс 36-рэ хъугъэу Ащыбэкъо Мыхьамэт Iоф ешIэ. «Урысыем физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ иотличник» зыфиIорэ бгъэхэлхэ тамыгъэу ащ кыфагъэшьошагъэр Джармэкъо Юсыф кырытыжыгъ. М. Ащыбэкъом шIэныгъэм ши-лъэгъурэр зэфихьысыжыызэ кы-зэриуагъэмкIэ, физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ институтым аштэрэ

студентхэр, нахьыпэкIэ кычIахъэ-щытхъэхэм ягъэпшагъэмэ, ягъэрег-кIэ алъыкIахъэхэрэп, ныбжыкIэмэ япсауныгъэ амыгъэпытэ хъуштэп.

Дзэм Iошт кIэлэхэм ДОСААФ-р, спорт обществэхэр нахьышIоу адэ-лэжьэнхэ зэрэфэехэм атегушыла-гъэх. ЭнэжыкIохэм ныбжыкIэхэр нахьыбэрэ ахэлэжьэнхэм пае тре-нерхэм, еджапIэхэм япашэхэм гу-етыныгъэ икъу кызыыхамыгъафэу ылытагъ бжымкIэ зэзаохэрэм яфедерацие ипашэу Къэлэшъэо Аскар.

Зэхыхьэм кышыгушыIагъэх Зэрамыку Руслъан, Дэхъужэ Сэфэр-

Къэлэшъэо Аскар.

бий, Александр Беловыр, нэмыкI-хэри. АР-м и Парламент и Коми-тет ипашэу Евгений Саловым Парламентым ищытхъу тхыльхъэр зэ-хахьэм шаритыжыгъэх.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкIу IофхэмкIэ,
IэкIыб къралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
кьэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи кърбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхъаIэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыхъушIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаIэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
хьырэ секретарыр:

52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэльы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыIпIэ гъэIоры-
шIапI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышпып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжэ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажыэхэр
рэмрэ яеплкъыкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
алэкIэдгъэхъа-
жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
5251

Индексхэр
52161
52162

Зак. 3496

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00